

opusdei.org

Audiència. L'Any de la Fe. El camí que porta a la consciència de Déu

Audiència del Papa Benet XVI del 14 de novembre: “Quan Déu perd la centralitat, l’home perd el seu lloc just, no troba més el seu lloc en la creació, en les relacions amb els altres.”

09/12/2012

Benvolguts germans i germanes,

Dimecres passat vam reflexionar sobre el desig de Déu que l'ésser humà porta en el fons d'ell mateix. Avui m'agradaria continuar i aprofundir aquest aspecte, meditant amb vosaltres breument sobre algunes maneres d'arribar a conèixer Déu.

He de dir, però, que la iniciativa de Déu precedeix sempre qualsevol acció de l'home, i també que en el camí cap a ell, és ell el primer que ens il·lumina, ens orienta i ens guia, respectant la nostra llibertat. I sempre és ell qui ens fa entrar en la seva intimitat, revelant-nos i donant-nos la gràcia de poder acollir en la fe aquesta revelació. No oblidem mai l'experiència de sant Agustí: no som nosaltres els qui posseïm la Veritat després d'haver-la cercat, sinó que és la Veritat qui ens troba i ens agafa.

Això no obstant, hi ha formes que poden obrir el cor de l'home al

coneixement de Déu, hi ha indicis que porten a Déu. Per descomptat, sovint es corre el risc de ser enlluernat per la brillantor del món, que ens fa menys capaços de viatjar aquestes rutes o llegir aquests signes. Però Déu no es cansa de cercar-nos, és fidel a l'home que ha creat i redimit, es manté a prop de les nostres vides, perquè ens estima. I aquesta és una certesa que ens ha d'acompanyar tots els dies, malgrat que certes mentalitats difoses facin més difícil per a l'Església i per al cristià comunicar l'alegria de l'evangeli a totes les criatures i conduir a tots a l'encontre amb Jesús, únic Salvador del món. Aquesta, però, és la nostra missió, és la missió de l'Església i cada creient ha de viure-la amb alegria, sentint-la com pròpia, a través d'una vida veritablement animada per la fe, marcada per la caritat, en el servei a Déu i als altres, i capaç d'irradiar esperança. Aquesta missió brilla

especialment en la santedat a la qual tots estem cridats.

Avui —ho sabem—, no manquen les dificultats i les proves per a la fe, sovint mal entesa, protestada, rebutjada. Sant Pere deia als seus cristians: «Reconegueu en els vostres cors el Crist com a Senyor; estigueu sempre a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança» (1Pe 3,15). En el passat, a Occident, en una societat considerada cristiana, la fe era l'ambient en què ens movíem; la referència i la pertinença a Déu van ser, majoritàriament, part de la vida quotidiana. Més aviat era qui no creia, que havia de justificar la seva incredulitat. En el nostre món, la situació ha canviat i, cada cop més, el creient ha de ser capaç de donar raó de la seva fe. El beat Joan Pau II, a l'encíclica *Fides et ratio*, va insistir en el fet que la fe es posa a prova en aquests temps, travessada per formes

subtils i insidioses d'ateisme teòric i pràctic (cf. n. 46-47).

A partir de la Il·lustració, la crítica a la religió s'ha intensificat; la història s'ha caracteritzat també per la presència de sistemes ateus en els quals Déu es considerava una mera projecció de la ment humana, una il·lusió, i el producte d'una societat ja distorsionada per moltes alienacions. El segle passat va ser testimoni d'un fort procés de secularisme, en nom de l'autonomia absoluta de l'home, considerat com a mesura i artífex de la realitat, però reduït en el seu ser creat «a imatge i semblança de Déu». En els nostres temps hi ha un fenomen particularment perillós per a la fe: hi ha una forma d'ateisme que es defineix com a «pràctic», en el qual no es neguen les veritats de la fe o els rituals religiosos, sinó que simplement es consideren irrellevants per a l'existència quotidiana, separats de la vida,

inútils. Sovint, per tant, es creu en Déu d'una manera superficial i es viu «com si Déu no existís» (*etsi Deus non daretur*). Al final, però, aquesta forma de vida és encara més destructiva, perquè condueix a la indiferència envers la fe i envers la qüestió de Déu.

En realitat, l'home separat de Déu es redueix a una sola dimensió, aquella que és horitzontal; i justament aquest reduccionisme és una de les causes fonamentals dels totalitarismes que han tingut conseqüències tràgiques en el segle passat, així com de la crisi de valors que veiem en la realitat actual. Enfosquint la referència a Déu, també s'ha enfosquit l'horitzó ètic, per deixar espai al relativisme i a una concepció ambigua de la llibertat, que en comptes d'alliberadora, acaba per lligar l'home als ídols. Les temptacions que Jesús va afrontar al desert abans de la seva vida pública, representen

aquells «ídols» que fascinen l'home quan va més enllà d'ell mateix.

Quan Déu perd la centralitat, l'home perd el seu lloc just, no troba més el seu lloc en la creació, en les relacions amb els altres. No s'ha disminuït allò que la saviesa antiga evoca com el mite de Prometeu: l'home creu que pot arribar a ser ell mateix *déu*, amo de la vida i de la mort.

Davant aquesta realitat, l'Església, fidel al manament de Crist, no cessa d'afirmar la veritat sobre l'home i sobre el seu destí. El concili Vaticà II afirma clarament: «La raó més alta de la dignitat humana consisteix en la vocació de l'home a la comunió amb Déu. Des del naixement, l'home és invitat al diàleg amb Déu: no existeix sinó perquè, creat per Déu per amor, és conservat sempre per amor, i no viu plenament segons la veritat si no reconeix lliurement

aquest amor i es dóna al seu Creador» (*Gaudium et spes*, 19).

¿Quines respostes està cridada a donar ara la fe, amb «gentilesa i respecte», a l'ateisme, a l'escepticisme i a la indiferència davant la dimensió vertical, de manera que l'home del nostre temps pugui continuar qüestionant-se sobre l'existència de Déu i recórrer els camins que condueixen a ell? M'agradaria esmentar alguns aspectes, que provenen de la reflexió natural, o del poder mateix de la fe. Voldria resumir-ho molt breument en tres paraules: el món, l'home, la fe.

La primera: *el món*. Sant Agustí, que en la seva vida va cercar durant molt temps la Veritat i es va aferrar a la Veritat, té una pàgina bonica i famosa, en la qual diu així: «Interroga la bellesa de la terra, del mar, de l'aire enrarit que

s'expandeix pertot arreu; interroga la bellesa del cel [...], interroga totes aquestes realitats. Totes et respondran: mira'ns i observa com en som, de boniques. La seva bellesa és com un himne de lloança. Ara bé, aquestes criatures tan boniques, que continuen canviant, qui les va fer, sinó un que és la bellesa de manera immutable?» (*Sermo* 241, 2: PL 38, 1134). Crec que hem de recuperar i tornar a l'home contemporani la capacitat de contemplar la creació, la seva bellesa, la seva estructura. El món no és una massa informe, sinó que com més el coneixem i més descobrim els seus mecanismes meravellosos, més veiem un disseny, veiem que hi ha una intel·ligència creadora. Albert Einstein va dir que en les lleis de la naturalesa «es revela una raó tan superior que qualsevol pensament racional i les lleis humanes són una reflexió comparativament molt insignificant» (*Il Mondo come lo vedo*

io, Roma 2005). Un primer camí que condueix al descobriment de Déu és contemplar amb ulls atents la creació.

La segona paraula: *l'home*. Sant Agustí té una famosa frase que diu que Déu és més a prop meu que jo de mi mateix (cf. *Confessions*, III, 6, 11). A partir d'aquí es formula la invitació: «No vagis a fora de tu, entra dins tu mateix: en l'home interior habita la veritat» (*De vera religione*, 39, 72). Aquest és un altre aspecte que correm el risc de perdre en el món sorollós i dispers en què vivim: la capacitat d'aturar-nos i de mirar dins el profund de nosaltres mateixos, i de llegir aquesta set d'infinnit que portem a dins, que ens impulsa a anar més enllà i ens refereix a algú que la pugui omplir.

El Catecisme de l'Església catòlica afirma: «Amb la seva obertura a la veritat i a la bellesa, amb el seu sentit

del bé moral i de la llibertat, la veu de la consciència i l'aspiració a l'infinit i a la felicitat, l'home es pregunta sobre l'existència de Déu» (n. 33).

La tercera paraula: *la fe*. Sobretot en la realitat del nostre temps, no hem d'oblidar que un camí cap al coneixement i l'encontre amb Déu és la vida de fe. El qui creu s'uneix a Déu, està obert a la seva gràcia, a la força de l'amor. Així, la seva existència es converteix en un testimoni no d'ell mateix, sinó de Crist ressuscitat, i la seva fe no té por de mostrar-se en la vida quotidiana, està oberta al diàleg que expressa amistat profunda per al camí de cada home, i sap com obrir llums d'esperança a la necessitat de la redempció, de la felicitat i del futur.

La fe, de fet, és un encontre amb Déu que parla i actua en la història i que converteix la nostra vida quotidiana,

transformant en nosaltres ment,
judicis de valor, decisions i accions
concretes. No és il·lusió, fuga de la
realitat, refugi còmode,
sentimentalisme, sinó que és
l'involucrament de tota la vida i és
proclamació de l'evangeli, Bona Nova
capaç d'alliberar tot l'home. Un
cristià, una comunitat on s'és
treballador i fidel al disegni de Déu
que ens ha estimat primer, són una
via privilegiada per a aquells que són
indiferents o dubten sobre la seva
existència i la seva acció. Això, però,
demana a tots de fer més transparent
el seu testimoniatge de fe, purificant
la seva vida perquè sigui conforme a
Crist. Avui dia molts tenen una
comprensió limitada de la fe
cristiana, perquè la identifiquen amb
un mer sistema de creences i de
valors, i no tant amb la veritat d'un
Déu revelat en la història, desitjós de
comunicar-se amb l'home cara a
cara, en una relació d'amor amb ell.

De fet, el fonament de qualsevol doctrina o valor és l'esdeveniment de l'encontre entre l'home i Déu en Crist Jesús. El cristianisme, abans que una moral o una ètica, és l'esdeveniment de l'amor, és acceptar la persona de Jesús. Per aquesta raó, el cristià i les comunitats cristianes, sobretot han de mirar i fer mirar Crist, el camí veritable que condueix a Déu. Gràcies.

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-es/article/audiencia-lany-de-la-fe-el-cami-que-porta-a-la-consciencia-de-deu/> (28/03/2026)